

1. Alminnelige bestemmelser

1.1 Generelle kontraktsbestemmelser

1.1.1 NS 6430:2014 med endringer

NS 6430:2014 med de endringer som er beskrevet i nedenstående punkter, gjelder som generelle kontraktsbestemmelser i Bergen kommunes entreprisekontrakter.

1.1.1 Varsler og krav (NS 6430 pkt 4.4)

Andre ledd utgår og erstattes med følgende:

«Varsler og krav gitt ved elektronisk kommunikasjon regnes som skriftlig når det oversendes signert endringsanmodning/varsler om endring (EA/VOE) som scannet vedlegg til e-post.»

1.1.2 Forhold på byggeplassen (NS 6430 pkt 6.6)

Følgende tilføyes som nytt pkt 6.6.9. «Hensyn til naboer»:

«Det er av stor betydning at entreprenørens virksomhet ikke er til sjenanse for naboene. I den sammenheng er støy og støvplagen viktig.»

«God organisering av byggearbeidene, faste tider for støyende arbeider, informasjon til naboer med mer planlegges og gjennomføres i samarbeide med byggeleder.»

«Sprengningsarbeider og andre arbeider som gir impulsiv støy skal bare foregå mellom 07.00 – 17.00, og annen støyende virksomhet skal foregå mellom kl. 07.00 og kl. 19.00. Eventuelt arbeid utover disse tidene skal varsles til og godkjennes av byggeleder. Eventuelt avslag fra byggeleder begrunnes ikke.»

«Ved etablering og bruk av støykilder skal det tilstrebes lavest mulig støynivå. Støy og vibrasjoner skal ikke medføre helsemessig ulempe eller overskride helsemessig forsvarlig nivå.»

Følgende tilføyes som nytt pkt 6.6.10 «Masselagring»:

«Eventuell lagring av masser på anleggsområdet skal godkjennes av byggherren.»

Følgende tilføyes som nytt pkt 6.6.11 «Lønns- og arbeidsvilkår»:

Pkt 6.6.11.1 Krav til entreprenør og eventuelle underentreprenører

«På områder som er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal Entreprenøren sørge for at ansatte hos entreprenøren og eventuelle underentreprenører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldene forskrifter.

På områder som ikke er dekket av forskrift om allmenngjort tariffavtale, skal entreprenøren sørge for at de samme ansatte har lønns- og arbeidsvilkår i henhold til gjeldende landsomfattende tariffavtale for den aktuelle bransje. Med lønns- og arbeidsvilkår menes bestemmelser om minste arbeidstid, lønn, herunder overtidstillegg,

skift- og turnustillegg og ulempetillegg, og dekning av utgifter til reise, kost og losji, i den grad slike bestemmelser følger av tariffavtalen.

Entreprenøren skal ha samme forpliktelser avtafestet i alle avtaler som omfatter ansatte hos underentreprenører som direkte medvirker til å oppfylle denne kontrakten.»

Pkt 6.6.11.2 Administrative bestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår

Egenrapportering:

«Entreprenøren skal gjøre rede for hvordan virksomheten ivaretar kravene i pkt. 6.6.11.1 ovenfor. Dette skal gjøres ved å fylle ut skjema for egenrapportering av lønns- og arbeidsvilkår. Med mindre annet er avtalt, skal egenrapporteringen sendes til byggherren innen én måned etter kontrakten har startet. Egenrapportering kan kreves flere ganger i løpet av kontraktperioden.»

Byggherrens rett til å kreve dokumentasjon:

«Entreprenøren skal på forespørsel og innen tidsfrist satt av byggherren kunne dokumentere at kravene til lønns- og arbeidsvilkår blir overholdt i egen virksomhet og hos eventuelle underentreprenører. Dokumentasjonen kontrolleres av byggherren eller eksternt kontrollør engasjert av byggherren.»

«Dokumentasjonen kan inkludere, men er ikke begrenset til, komplett liste med navn på egne og eventuelle underentreprenørers ansatte som direkte medvirker til å oppfylle kontrakten, oversikt over allmenngjorte og/eller landsomfattende tariffavtaler som legges til grunn for de samme ansatte, innsyn i entreprenørens avtalte lønns- og arbeidsvilkår med eventuelle underentreprenører, timelister, arbeidsavtaler, lønnslipper og avtaler om kost og losji.»

Rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller:

«Byggherren, samt eksterne kontrollører engasjert av byggherren, har rett til å foreta annonserte og uannonserte stedlige kontroller hos entreprenøren, eventuelle underentreprenører og på byggeplassen. En stedlig kontroll vil kunne inkludere innsyn i lønns- og personaldata.»

Taushetsplikt vedr. innhentede opplysninger:

«Byggherren og eventuell eksternt kontrollør som mottar dokumentasjon fra entreprenøren, har taushetsplikt om opplysningene i dokumentasjonen.»

Ved pålegg fra Arbeidstilsynet gjelder følgende:

«Hvis entreprenør eller underentreprenør får pålegg fra Arbeidstilsynet som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår, skal entreprenøren uten opphold informere byggherren ved kopi av pålegget. Entreprenøren eller underentreprenøren skal utbedre forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister.

Pkt 6.6.11.3 Sanksjoner

Dagmulkt ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktbestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår:

«Entreprenør som ikke leverer egenerklæringsskjema innen 1 mnd. etter at kontrakten har startet og som ikke har avtalt en annen leveringsfrist for egenerklæringen, plikter å

betale dagmulkt inntil skjema er levert eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Tilsvarende gjelder der byggherren har gitt entreprenøren en tidsfrist for å fremlegge dokumentasjon på at kravene til lønns- og arbeidsvilkår blir overholdt i egen virksomhet og hos eventuelle underentreprenører, men dokumentasjonen ikke blir levert innen fristen.»

«Hvis entreprenøren eller underentreprenører får pålegg fra Arbeidstilsynet som gjelder lønns- og/eller arbeidsvilkår og ikke utbedrer forholdene i pålegget innen Arbeidstilsynets frister, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten som vil medføre plikt til å betale dagmulkt inntil forholdet er rettet eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Hvis brudd på pkt. 6.6.11.1 ovenfor oppdages av byggherren eller av tredjepart engasjert av byggherren, skal entreprenøren rette forholdet innen den frist byggherren fastsetter. Der entreprenøren selv oppdager slikt brudd gjennom internkontroll eller egen oppfølging av underentreprenører, skal entreprenøren uten opphold opplyse byggherren om forholdene og utbedre forholdene innen frist fastsatt av byggherren. Byggherren kan kreve at entreprenøren skal utarbeide en plan for forbedringer som skal godkjennes av byggherren. Hvis forholdene ikke utbedres innen fastsatt frist, vil dette bli ansett som mislighold av kontrakten, som vil medføre plikt til å betale dagmulkt inntil forholdet er rettet eller maksimal dagmulkt er påløpt. Dagmulkten påløper automatisk, uten ytterligere varsel.»

«Ved brudd på administrative bestemmelser i pkt. 6.6.11.2. utgjør dagmulkten 0,1 promille av kontraktssummen pr. hverdag misligholdet varer, begrenset til 20 – tyve – hverdager. Ved brudd på kravene i pkt. 6.6.11.1 utgjør dagmulkten 1 promille av kontraktssummen pr. hverdag misligholdet varer. Dagmulkten utgjør uansett minimum kr. 1000,- pr. hverdag.»

Heving ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktsbestemmelser for lønns- og arbeidsvilkår:

«Ved alvorlige brudd på lønns- og arbeidsvilkår som medfører fare for ansattes liv og helse, ved gjentatte brudd eller når avtalt maksimal dagmulkt er påløpt, anses dette som vesentlig mislighold som gir byggherren rett til å heve kontrakten.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 6.6.12. «Utvidet skatteattest»

Pkt. 6.6.12.1 Oppdragsgivers rett til å innhente opplysninger

Oppdragsgiver skal ha fullmakt fra entreprenør(er) og underentreprenør(er) til et ubegrenset antall ganger å innhente opplysninger om de forhold som er angitt i fullmakt til innhenting av opplysninger om skatte- og avgiftsforhold m.m., som er vedlagt denne kontrakt.

De rettigheter og plikter som fremgår av fullmakten skal gjelde fra signering av fullmakt og frem til seks måneder etter at kontrakten er avsluttet.

Pkt. 6.6.12.2 Brudd på skatte- og avgiftslovgivningen

Entreprenøren, eventuelle underentreprenører og selskaper som entreprenøren har støttet seg på for å bli kvalifisert, skal til enhver tid oppfylle sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter.

Oppdragsgiver kan til enhver tid foreta kontroll av at entreprenøren, eventuelle underentreprenører og andre selskaper som entreprenøren har støttet seg på for å bli kvalifisert, oppfyller sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter.

Dersom entreprenøren *i ikke uvesentlig grad* misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter, kan oppdragsgiver, etter at entreprenøren er gitt en frist til å rette forholdet, heve kontrakten dersom retting ikke har blitt gjort innen fristen.

Dersom entreprenøren *vesentlig* misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter kan oppdragsgiver heve kontrakten uten at entreprenøren er gitt en frist til å rette.

Retten til å heve gjelder ikke dersom kravet formelt er bestridt overfor kompetent myndighet og entreprenøren overfor oppdragsgiver kan sannsynliggjøre at kravet ikke er berettiget.

Bestemmelsene over om entreprenørens mislighold gjelder også for underentreprenører som entreprenøren har støttet seg på for å bli kvalifisert og for andre selskaper som entreprenøren har støttet seg på for å bli kvalifisert.

Dersom entreprenørens øvrige underentreprenører *i ikke uvesentlig grad* misligholder sine forpliktelser til å betale skatter og/eller avgifter, kan oppdragsgiver gi underentreprenøren en frist til å rette forholdet. Er forholdet ikke rettet innen fristen, kan oppdragsgiver kreve at entreprenøren snarest mulig skifter ut sin underentreprenør, uten kostnad for oppdragsgiver.

Retten til å kreve utskifting gjelder ikke dersom kravet er formelt bestridt overfor kompetent myndighet, og entreprenøren sannsynliggjør overfor oppdragsgiver at kravet mot underentreprenøren ikke er berettiget.

Dersom entreprenøren ikke skifter ut underentreprenør som oppdragsgiver har krevd utskiftet, kan oppdragsgiver heve avtalen.

1.1.3 Partene og deres medhjelpere (NS 6430 pkt. 6.3)

Følgende tilføyes som nytt pkt. 6.3.4 «Begrensning i bruk av kontraktsmedhjelpere/underentreprenører»:

«Entreprenøren kan ikke, uten byggherrens skriftlige samtykke, ha mer enn to ledd kontraktsmedhjelpere/underentreprenører i kjede under seg. Også selskap som kun leverer bemanning er å anse som kontraktsmedhjelpere/underentreprenør etter denne bestemmelsen.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 6.3.5 «Antikontraktør-klausul»:

«Arbeidet skal utføres av entreprenøren og dennes ansatte i tjenesteforhold, eventuelt av kontraktsmedhjelpere/underentreprenøren og deres ansatte, eller ved bruk av lovlig innleid arbeidskraft. Byggherren kan bestemme at avtale om underentreprise med enkeltpersonforetak eller anvendelse av innleid arbeidskraft skal godkjennes skriftlig av byggherren. Byggherrens godkjennelse endrer ikke entreprenørens forpliktelser overfor byggherren.»

«Byggherren kan kreve dagmulkt dersom entreprenøren selv eller noen av hans kontraktsmedhjelpere/underentreprenører anvender ulovlig eller ikke kontraktsmessig arbeidskraft og forholdet ikke er blitt rettet innen en frist gitt ved skriftlig varsel fra byggherren. Mulkten løper fra fristens utløp til forholdets opphør. Mulkten skal utgjøre en promille av kontraktsummen.»

Følgende tilføyes som nytt pkt. 6.3.6 «Bruk av utenlandsk arbeidskraft»:

«Byggherren skal i henhold til ligningsloven gi opplysninger til sentralskattekontoret for utenlandssaker (Sentralskattekontoret) om visse oppdragstakere og ansatte. Plikten til å gi opplysninger omfatter også oppdrag nedover i kontraktkjeden.»

«Entreprenøren skal på vegne av byggherren gi de nødvendige opplysninger til Sentralskattekontoret for egne arbeider, herunder for underentrepriser og andre oppdrag nedover i kontraktkjeden, i henhold til ligningslovens regler.»

«Dersom opplysningsplikten ikke oppfylles vil byggherren rammes av sanksjoner, herunder kan Sentralskattekontoret ilegge gebyr og dagmulkt, samt pålegge ansvar for ikke betalt skatt. Dersom slike sanksjoner iverksettes ovenfor byggherren, og dette skyldes at entreprenøren ikke har oppfylt sine plikter, skal entreprenøren erstatte byggherrens tap.»

«Entreprenøren skal i sluttoppgjøret skriftlig bekrefte at nødvendig varsling til myndighetene er utført. Sluttoppgjør vil ikke bli foretatt før slik bekreftelse foreligger.»

1.1.4 Overtakelse (NS 6430 pkt. 6.24)

Pkt. 6.24.2 «Protokoll fra forretningen», underpunkt b suppleres med følgende:

«Oversikt over mangler kan fremgå av separate referater fra befaringer som er gjennomført før overtakelsesforretningen. Referatene skal i så fall vedlegges overtakelsesprotokollen. Dersom entreprenøren har bemerkninger til referatene, skal disse nedfelles i overtakelsesprotokollen. Dersom bemerkningene er omfattende, kan disse utarbeides på et eget dokument som vedlegges protokollen.»

1.1.5 Utbedring (NS 6430 pkt. 6.30)

Pkt. 6.30.3 «Gjennomføring av utbedringen»

Følgende tilføyes i tredje ledd:

«Utbedring av mangler skal utføres etter avtale med og i full forståelse med bruker/leietaker. Dersom hensynet til bruker/leietaker gjør det nødvendig, skal

utbedringen gjøres utenfor ordinær arbeidstid. Entreprenøren skal selv besørge og bekoste eventuelt nødvendig vakthold».

1.2 Spesielle kontraktsbestemmelser

1.2.1 Vilkår om bruk av lærlinger ved gjennomføring av kontrakten og om tilknytning til lærlingeordning

- a) Entreprenøren skal sørge for at det ved gjennomføring av kontrakten benyttes lærlinger ved utførelsen av det arbeidet som skal utføres på følgende fagområde(r):
Byggfag

Nærmere spesifisering av bruken av lærlinger:

Minst 10 % av arbeidede timer innenfor ovennevnte fagområder skal utføres av lærlinger.

Lærlingekravet skal oppfylles uavhengig av om arbeidet på det aktuelle fagområdet utføres av entreprenøren selv eller av underentreprenør(er).

Utenlandske entreprenører kan oppfylle kravet om bruk av lærlinger ved å benytte personer som utfører slikt arbeid som ledd i en relevant fagutdanning i et annet EU/EØS-land.

- b) Entreprenøren eller underentreprenør(er) som skal oppfylle krav som fremgår av pkt. a), skal i hele avtaleperioden være tilknyttet en offentlig godkjent lærlingeordning for fagområdet/fagområdene som fremgår av pkt. a), eller ha etablert en tilsvarende ordning som byggherren aksepterer.

1.2.2 Dokumentasjon av oppfyllelse av vilkåret om bruk av lærlinger

Entreprenøren skal månedlig dokumentere status for oppfyllelse av kravet i pkt 1.2.1 ved rapportering av lærlingers navn, arbeidsgiver, antall arbeidstimer på byggeplassen, samt totale timeverk på byggeplassen (ekstern administrasjon etc. inngår ikke).

Dokumentasjon av alle timeverk skal kunne forevises.

Entreprenøren skal, under hele kontraktsperioden, på byggherrens forespørsel kunne dokumentere at bruk av lærlinger på byggeplassen følger krav til opplæringsplaner og at lærlingene er tilknyttet en offentlig godkjent lærlingeordning.

1.2.3 Manglende oppfyllelse av kontraktsvilkår om bruk av lærlinger

Bestemmelsene i denne kontrakten om dokumentasjon og kontroll av lønns- og arbeidsvilkår får, så langt de passer, tilsvarende anvendelse for bestemmelsene over om bruk av lærlinger og for kontroll og dokumentasjon av henholdsvis bruk av lærlinger og tilknytning til lærlingeordning. Det er særlig følgende bestemmelser som vil komme til anvendelse:

- Byggherrens rett til å kreve dokumentasjon
- Rett til å foreta annonserte og uannonserte kontroller
- Taushetsplikt vedr. innhentede opplysninger
- Dagmulkt ved brudd på administrative bestemmelser
- Heving ved brudd på administrative bestemmelser/kontraktsbestemmelser

1.2.4 Sanksjon ved brudd på vilkåret om bruk av lærlinger i kontrakten

Manglende oppnåelse av kravet i pkt. 1.2.1 bokstav a vil medføre en reduksjon i sluttoppgjøret på 1 promille av kontraktssummen, pr prosent manglende måloppnåelse av total lærlingetid innenfor de angitte fagområdene.

1.2.5 Bortfall av vilkår om bruk av lærlinger

Dersom entreprenøren ikke klarer å få tatt inn lærlinger på det fagområdet som lærlingekravet i denne kontrakten gjelder og kan dokumentere at det er gjennomført hensiktsmessige tiltak for å få tatt inn lærlinger, bortfaller vilkåret om bruk av lærlinger ved gjennomføring av oppdraget. Det skal bekreftes skriftlig fra byggherren at kravet anses bortfalt.

1.3 Administrative bestemmelser

1.3.1 Fakturering

Entreprenør skal levere elektronisk faktura til Bergen kommune på Elektronisk handelsformat(EHF), fastsatt av Kommunal- og moderniseringsdepartementet. Nærmere beskrivelse av formatet finnes her: <http://anskaffelser.no/e-handel/faktura>.

For å kunne levere EHF-faktur til Bergen kommune, må entreprenøren inngå avtale med et Aksesspunkt. Nærmere beskrivelse av hvordan komme i gang finnes her:

<http://anskaffelser.no/e-handel/faktura/slik-kommer-du-i-gang>